

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 194/2023-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Ildikó Uleklovou, Hlavná 21, Dunajská Streda, proti nezákonnému a neústavnému zásahu Okresného súdu Banská Bystrica z 10. januára 2023 v konaní vedenom pod sp. zn. 20Up/1242/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. marca 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný právny prostriedok podľa čl. 13 dohovoru nezákonným postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorý spočíva vo vyznačení doložky právoplatnosti a vykonateľnosti z 10. januára 2023 na platobnom rozkaze vydanom 27. septembra 2022 pod sp. zn. 20Up/1242/2021. Sťažovatelia navrhujú vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovatelia si uplatňujú aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovatelia mali procesné postavenie žalovaných v upomínacom konaní sp. zn. 20Up/1242/2021, v ktorom Okresný súd Banská Bystrica vydal 27. septembra 2022 platobný rozkaz, ktorým zaviazal spoločne a nerozdielne sťažovateľov (ako právnych nástupcov – dedičov po zomrelom predkovi, ktorý si zobral spolu so žalobcom úver) na úhradu sumy 6 546,40 eur s príslušenstvom, ktorá predstavuje polovicu žalobcom uhradených splátok úveru za ostatné tri roky pred podaním žaloby. Platobný rozkaz bol doručený sťažovateľke v 1. rade 18. októbra 2022

a sťažovateľovi v 2. rade 3. októbra 2022. Sťažovateľka v 1. rade podala vo svojom mene odpor proti platobnému rozkazu 31. októbra 2022 a uviedla v ňom, že k argumentácii sa pripája aj sťažovateľ v 2. rade, pretože tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo a majú aj spoločnú právnu zástupkyňu.

4. Okresný súd uznesením č. k. 20Up/1242/2021 z 1. decembra 2022, ktoré bolo doručené právnej zástupkyňi sťažovateľa v 2. rade 17. decembra 2022, odmietol odpor sťažovateľa v 2. rade ako oneskorene podaný. Sťažovatelia predmetné uznesenie považovali za nulitné s poukazom na § 11 ods. 5 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého dôjde k zrušeniu platobného rozkazu podaním odporu jedným z viacerých žalovaných v prípade nerozlučného procesného spoločenstva.

5. Okresný súd 10. januára 2023 vyznačil na predmetnom platobnom rozkaze právoplatnosť a vykonateľnosť spätne k 19. októbru 2022.

6. Následne sťažovatelia podali podnet generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky, ktorým žiadali podanie dovolania z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia ich procesného spoločenstva ako samostatného. Upovedomením z 19. januára 2023 prokuratúra oznámila sťažovateľom, že nevzhladla dôvod na podanie dovolania, pretože procesné spoločenstvo sťažovateľov je podľa ustálenej judikatúry potrebné považovať za samostatné, a to s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6Cdo 544/2015 a č. k. 4 Cdo 203/2005.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Ústavnou sťažnosťou sťažovatelia namietajú nesprávne hodnotenie povahy ich procesného spoločenstva ako samostatného, pretože sú naďalej presvedčení, že ide o nerozlučné spoločenstvo z dôvodu solidarity dlžníkov, ktorí sú dedičmi po pôvodnom dlžníkovi do výšky podielov nadobudnutých dedičstvom. V tejto súvislosti poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 33Cdo/2374/2007 z 23. februára 2010. Ich legitímne očakávania, že platobný rozkaz podaním odporu jedného z nerozlučných spoločníkov bude zrušený, neboli naplnené. Nesprávne hodnotenie druhu a povahy ich procesného spoločenstva viedlo okresný súd k nezákonnému a neústavnému zásahu porušujúcemu označené ústavné práva vo forme vyznačenia doložky právoplatnosti a vykonateľnosti platobného rozkazu napriek tomu, že sťažovateľka v 1. rade účinne podala odpor a začalo sa sporové konanie na Okresnom súde Dunajská Streda.

8. Sťažovatelia ďalej tvrdia, že nemali k dispozícii žiaden iný účinný právny prostriedok nápravy, a preto je ústavná sťažnosť prípustná ako *ultima ratio* ochrany ich práv. Plynutie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti odvodzujú od času, keď boli upovedomení o zásahu vo forme vyznačenia doložky právoplatnosti, t. j. 11. januára 2023. Sťažovatelia tiež kladú dôraz na to, že sťažovateľ v 2. rade vôbec nepodal samostatný odpor vo svojom mene, ale sa len pripojil k argumentácii sťažovateľky v 1. rade obsiahnutej v jej odpore. Uznesenie okresného súdu z 1. decembra 2022 má preto podľa ich názoru nulitné účinky a nemalo byť dôvodom na nezákonné vyznačenie doložky právoplatnosti.

9. Sťažovateľka v 1. rade je toho názoru, že vyznačením spornej doložky na platobnom rozkaze jej bolo odňaté právo konať pred súdom v spojitosti s prípadným vymožením pohľadávky od sťažovateľa v 2. rade, ktorý by mal právo regresu voči nej bez ohľadu na prebiehajúce sporové

konanie, v ktorom sa pohľadávke priznanej platobným rozkazom naďalej bráni a ktorá by vynúteným splnením sťažovateľom v 2. rade zanikla.

10. Sťažovatelia tiež namietajú arbitrárnosť samotného platobného rozkazu, ktorý priznal žalobcovi pohľadávku zo vzťahu k poručiteľovi, ktorá nebola prihlásená do dedičského konania, a vzhľadom na skutkové okolnosti záväzkov poručiteľa a žalobcu je aj v rozpore s dobrými mravmi. Sťažovatelia považujú porušenie označených práv za ústavne relevantné aj z hľadiska jeho intenzity.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či je v okolnostiach prejednávanej veci ústavne akceptovateľné posúdenie samostatného procesného spoločenstva na strane žalovaných – sťažovateľov, ktoré viedlo k vyznačeniu doložky právoplatnosti na predmetnom platobnom rozkaze vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade. Sťažovatelia poukazujú na judikatúru českého najvyššieho súdu, z ktorej vyplýva, že do času právoplatnosti rozhodnutia o dedičstve sú dedičia vo vzťahu k majetku tvoriacemu dedičstvo vlastníkmi celého majetku a dedičský podiel je len vyjadrením ideálneho pomeru, čo má za následok nerozlučnosť ich procesného spoločenstva. Sťažovatelia prezentujú právny názor, že táto povaha spoločenstva pretrváva aj po právoplatnom určení jednotlivých podielov dedičov. Sťažovateľka v 1. rade považuje vykonateľnosť platobného rozkazu za faktické znemožnenie uplatňovania jej práva na súdnu ochranu v sporovom konaní napriek účinnému podaniu odporu.

12. Pre posúdenie povahy procesného spoločenstva účastníkov konania je rozhodujúca povaha predmetu konania zásadne z hľadiska jeho deliteľnosti. Samotná solidarita pri plnení záväzku neznamená, že ide o plnenie nedeliteľné, práve naopak, občianske právo hmotné stanovuje prezumpciu rovnosti podielov solidárnych dlžníkov, ak nie je určené inak, čo samo osebe indikuje deliteľnosť plnenia. V prípade zaplatenia peňažného dlhu by bolo možné žalovať aj oboch dedičov samostatne (úspešne len do výšky majetku, ktorý každý z nich nadobudol z dedičstva, pozn.) a je len vecou vôle a voľby žalobcu, či zažaluje jedného alebo oboch ako solidárnych dlžníkov. Ide teda o samostatné procesné spoločenstvo, ktoré vzniká len označením viacerých žalovaných v žalobe. Uvedené teoretické východiská sú konštantne judikované všeobecnými súdmi.

13. Vo vzťahu k sťažovateľmi označenému rozhodnutiu Najvyššieho súdu Českej republiky je potrebné uviesť, že nespochybňuje skôr uvedené východiská a rieši osobitnú procesnú situáciu, keď o nadobudnutí dedičstva ešte nebolo právoplatne rozhodnuté a spor iniciovaný treťou osobou sa týka majetku pripadajúceho do dedičstva v čase, keď nie je záväzne určené, ktorý dedič dedičstvo nadobudne a v akom rozsahu. V danom prípade o uvedenú procesnú situáciu nejde. Obaja sťažovatelia už nadobudli právoplatne svoje dedičské podiely, a je teda možné určiť konkrétny rozsah na nich jednotlivo pripadajúcej povinnosti hradiť dlhy poručiteľa. Práve tento rozdiel považuje ústavný súd za kľúčový pre nesprávnosť právnych názorov prezentovaných sťažovateľmi.

III.1. K ústavnej sťažnosti sťažovateľa v 2. rade:

14. Je potrebné poukázať na rozdielnosť právnych situácií sťažovateľov, keďže sťažovateľ v 2. rade nepodal proti spornému platobnému rozkazu odpor, čo vyplýva aj zo samotnej sťažostnej argumentácie (nulitu uznesenia okresného súdu z 1. decembra 2022 odvádza od toho, že ide

o rozhodnutie o odpore, ktorý nebol nikdy podaný, pozn.) a medzi účastníkmi konania teda nie je sporným. Ak okresný súd posúdil povahu procesného spoločenstva v súlade s hore uvedeným právnym názorom ako samostatné, ide o štandardný postup, nevybočujúci z rámca platného práva, ktorý odôvodňujú vyznačenie doložky právoplatnosti vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade.

15. Preto nemožno uvažovať o zásahu porušujúcom označené základné práva sťažovateľa v 2. rade a jeho ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa čl. 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že samotný faktický úkon vyznačenia doložky právoplatnosti má deklaratórnu povahu, sám osebe nie je spôsobilý predstavovať relevantný zásah do subjektívnych práv sťažovateľa, pretože ide len o vyznačenie právnych účinkov, ktoré už objektívne vznikli na základe iných právnych skutočností (doručenie, plynutie času, opomenutie podať opravný prostriedok, pozn.).

III.2. K ústavnej sťažnosti sťažovateľky v 1. rade:

17. Napadnutá doložka právoplatnosti jednoznačne určuje, že sa právoplatnosť a vykonateľnosť platobného rozkazu vzťahuje na osobu sťažovateľa v 2. rade. Vo vzťahu k sťažovateľke v 1. rade prebieha na Okresnom súde Dunajská Streda riadne sporové konanie, v ktorom popiera pohľadávku, môže v konaní pred súdom uplatňovať prostriedky procesnej obrany a svoju právnu argumentáciu či opravné prostriedky. Vyznačenie doložky teda nemá na jej právnu pozíciu žiaden relevantný právny vplyv, nejde o zásah do subjektívnych práv sťažovateľky v 1. rade.

16. Ani prípadné vymoženía spornej pohľadávky od sťažovateľa v 2. rade ešte pred právoplatným skončením sporového konania nie je spôsobilé zasiahnuť jej subjektívne majetkové práva, pretože zrušený platobný rozkaz (vo vzťahu k nej, pozn.) ani prípadné uznesenie o zastavení sporového konania ju nezaväzuje na žiadne plnenie. Ani sekundárne teda jej subjektívne práva v tomto konaní pred ústavným súdom nie sú v hre.

17. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v 1. rade odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

18. V dôsledku konštatovania zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu